

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત, અમદાવાદ

કંપની અરજી નં. ૧૯૬/૨૦૧૨

ઈન

કંપની અરજી નં. ૨૭૮/૨૦૧૧માં

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન.વી. અંજારિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની હા	હા
---	---	----

	પરવાનગી આપવામાં આવે છે?	
૨.	રિપોર્ટર્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	હા
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

=====

રમેશચંદ્ર લાજપતરાય અગ્રવાલ....અરજદાર(ઓ)

વિ.

પટેલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ (ફડયામાં)ના સત્તાવાર લિક્વિડેટર અને

૧....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ: અરજદાર નં. ૧ માટે અધિવક્તા શ્રીમતી સંગીતા એન. પાહવા,
સામાવાળા નં. ૧ માટે અધિવક્તા શ્રી જે.એસ. યાદવ, સામાવાળા નં. ૨ માટે

અધિવક્તા શ્રી એમ. ઇકબાલ એ. શેખ, સામાવાળા નં. ૨ માટે અધિવક્તા શ્રી
પી.એસ. ચાંપનેરી, સામાવાળા નં. ૧ માટે સત્તાવાર લિક્વિડેટર

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એન.વી. અંજારિયા

તારીખ: ૧૦/૦૨/૨૦૧૫

સીએવી ચુકાદો

ઉપરોક્ત કંપની અરજી દાખલ કરીને અને તેમાં ન્યાયાધીશની સમન્સ
કાઢીને, અરજદારે અધિકૃત લિક્વિડેટરના ૧લી માર્ચ, ૨૦૧૨ના હુકમને રદ
કરવાની પ્રાર્થના કરી છે. ઉક્ત હુકમ મુજબ, અધિકૃત લિક્વિડેટરે હિસ્સાઓના
હસ્તાંતરણ અંગેની અરજદારની વિનંતી નામંજૂર કરી હતી. અરજદારે કંપની
અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ એવો હુકમ પણ માંગ્યો છે કે
પટેલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ—લિક્વિડેશન હેઠળની કંપની—ના ૮૦૦ ઇક્વિટી
હિસ્સાઓનું હસ્તાંતરણ અરજદારના પક્ષમાં કરવામાં આવે અને હસ્તાંતરણ
ફોર્મને કંપની રજિસ્ટ્રાર પાસેથી પુનઃમાન્ય કરાવવાની આવશ્યકતા ન રાખવામાં
આવે.

૨. અરજીના રેકૉર્ડમાંથી નીકળતી તથ્યોની રૂપરેખા નીચે મુજબ સંક્ષેપમાં રજૂ
કરી શકાય છે.

૩. પટેલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડનું વિસર્જન આ અદાલત દ્વારા કંપની અરજી નં. ૧૩૦/૧૯૯૫ માં ૨૯ જાન્યુઆરી, ૧૯૯૬ના હુકમથી કરવામાં આવ્યું હતું. એવું જણાય છે કે શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ નામની, જેનું નોંધાયેલું કાર્યાલય ૨૦૫, ન્યૂ ક્લોથ માર્કેટ, અમદાવાદ-૨ ખાતે આવેલું છે, એવી કંપનીએ ફરિયાદમાં ઉપરોક્ત કંપનીમાં લેજ ફોલિયો નં. ૪૬૧ સાથે ૧૬૦૦ ઇક્વિટી શેર ધારણ કર્યા હતા. અરજદારનો કેસ એવો છે કે ઉક્ત કંપનીએ હસ્તાંતરણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરીને ૧૬૦૦ શેર અરજદારના હિતમાં હસ્તાંતરિત કર્યા હતા અને તે હસ્તાંતરણ દસ્તાવેજ અધિકૃત નિર્દેશક શ્રી સુરેન્દ્ર અગ્રવાલ દ્વારા સહી કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારનો વધુ કેસ એવો છે કે ઉક્ત ૧૬૦૦ શેરોમાંથી, અરજદાર હાલમાં ૮ શેર પ્રમાણપત્રોમાં સમાવિષ્ટ ૮૦૦ ઇક્વિટી શેરોના કબજામાં છે, જે ઉક્ત સુરેન્દ્ર અગ્રવાલ દ્વારા સહી કરાયેલા છે.

૩.૧ વર્તમાન કંપની અરજી દાખલ કરતાં પહેલાં, અરજદાર દ્વારા ઉક્ત ૮૦૦ ઇક્વિટી શેરોના હસ્તાંતરણ અંગે હુકમ મેળવવા માટે અને વધુમાં કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની ધારા ૫૩૬(૨) ની જોગવાઈઓ હેઠળ, ફરિયાદમાં કંપનીના ૮૦૦ ઇક્વિટી શેરો અરજદારના હિતમાં હસ્તાંતરિત કરવાની આજ્ઞા મેળવવા માટે કંપની અરજી નં. ૨૭૮/૨૦૧૧ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ઉક્ત કંપની અરજીમાં અધિકૃત લિક્વિડેટરે અહેવાલ દાખલ કર્યો હતો અને, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, ધ્યાન દોર્યું હતું કે પટેલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડનું વર્ષ ૧૯૯૬માં વિસર્જન કરવામાં આવ્યું હતું, તેમજ હસ્તાંતરકર્તા કંપની એમ/એસ.

શોભાશ્રી સ્પિનર્સ કંપની લિમિટેડનું નામ અધિનિયમની ધારા ૫૬૦ હેઠળ રદ કરવામાં આવ્યું હતું. અધિકૃત લિક્વિડેટરે બે મુખ્ય દલીલો ઉઠાવી હતી. પ્રથમ, આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે અરજદાર હસ્તાંતરીત વ્યક્તિ હોવાથી, તેને શેરોના હસ્તાંતરણ માટે અરજી કરવાની અધિકારિતા નહોતી. બીજી તરફ, દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કંપનીનું ઘણાં વર્ષો પહેલાં વિસર્જન થઈ ચૂક્યું હતું, હસ્તાંતરણ માટેની અરજી મોડેથી કરવામાં આવી હતી, અને વિલંબ માટે કોઈ સ્પષ્ટીકરણ આપવામાં આવ્યું નહોતું.

૩.૨ ઉપરોક્ત કંપની અરજી નં. ૨૭૮ વર્ષ ૨૦૧૧ અંગે આ અદાલતે ૧૨.૧૨.૨૦૧૧ના હુકમથી નિરાકરણ કર્યું હતું. પ્રથમ દલીલ અંગે, અદાલતે ઠરાવ્યું કે કલમ ૧૦૮, કલમ ૧૧૦ સાથે વાચતાં, હસ્તાંતરકર્તા તથા હસ્તાંતરગ્રાહી પૈકી કોઈપણ દ્વારા શેરોના હસ્તાંતરણ માટે અરજી કરવાની પરવાનગી આપે છે. બીજા વાંધા અને સત્તાવાર વિલિક્વિડેટરની દલીલ અંગે, અદાલતે કેટલીક હકીકતો તથા પાસાઓ નોંધ્યા હતા અને સત્તાવાર વિલિક્વિડેટરને હકીકતી બાબતોની ચકાસણી કરીને શેરોના હસ્તાંતરણ માટેના અરજદારના વિનંતી અંગે પોતાનો નિર્ણય લેવા નિર્દેશ કર્યો હતો.

૩.૩ ઉપરોક્ત ૧૨.૧૨.૨૦૧૧ તારીખના હુકમનો સંબંધિત અંશ નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે,

“૧૨. એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે શેરો વેચવામાં/હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા ત્યારથી ૩ વર્ષ બાદ, અરજકર્તાના પક્ષે શેરો વેચનાર/હસ્તાંતરિત

કરનાર કંપનીનું નામ, અર્થાત્ શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, ૨૬.૦૭.૨૦૦૭થી કંપની રજિસ્ટ્રારની રજિસ્ટરમાંથી કમી કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૩. ઉપરોક્ત ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ તારીખના હસ્તાંતરણ ફોર્મ તથા રજૂઆતોમાંથી અદાલતના ધ્યાનમાં આવેલ એક મહત્વપૂર્ણ વિસંગતિ એ છે કે હસ્તાંતરણ ફોર્મ ભરાયેલ અને હસ્તાક્ષરિત હોવાનું કહેવામાં આવે છે અને તે જ આધાર પર વ્યવહાર પણ ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ના રોજ થયો હોવાનું દાવો કરવામાં આવ્યો છે, પરંતુ રજિસ્ટ્રારના કાર્યાલયની સિક્કામુદ્રા (ઉક્ત ફોર્મના ઉપરના ભાગે) તેની વિતરણ/પ્રાપ્તિના પ્રમાણરૂપે અને રજિસ્ટ્રારના કાર્યાલયમાં તેની પ્રાપ્તિની સ્વીકૃતિ દર્શાવવા ૦૫.૦૧.૧૯૯૪ના રોજ મૂકવામાં આવી હોય તેમ જણાય છે.

૧૪. નિયમ ૧૮૦ તથા કલમ ૪૬૭ ની જોગવાઈઓ અનુસાર, સત્તાવાર લિક્વિડેટર પર યોગદાતાઓની યાદી તૈયાર કરવાની ફરજ છે અને સત્તાવાર લિક્વિડેટરના વિદ્વાન અહેવાલી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે હાલ સુધી યોગદાતાઓની અંતિમ યાદી તૈયાર/અંતિમરૂપ આપવામાં આવી નથી અને સત્તાવાર લિક્વિડેટર હજી પણ યોગદાતાઓની યાદી તૈયાર કરવાની પ્રક્રિયામાં છે.

૧૫. ઉપરોક્ત વિગતો પરથી એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે કંપની વિસર્જનનો હુકમ ૨૨.૦૧.૧૯૯૬ના રોજ પસાર થયા બાદ ઘણો સમય વીતી ગયા પછી જ શેરનું હસ્તાંતરણ કરવામાં આવ્યું હતું, કારણ કે હસ્તાંતરણ ૧ માર્ચ ૨૦૦૪ના

રોજ થયું હોવાનું દાવો કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, આ અરજી આ અદાલતમાં કલમ ૫૩૬ની ઉપકલમ ૨ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવી છે.

૧૬. જે કંપનીએ કથિત રીતે વર્તમાન અરજદારના હિતમાં શેરો હસ્તાંતરિત કર્યા હતા, તે વ્યવહારની તારીખે અસ્તિત્વમાં હતી, કારણ કે તેનો નામ ૨૬.૦૭.૨૦૦૭ના રોજ રજિસ્ટરમાંથી કાઢી નાખવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવામાં આવે છે. આ મુદ્દે પણ કેટલીક વિસંગતિ જણાય છે, અર્થાત્ સંબંધિત કંપનીનું નામ કયા દિવસે રજિસ્ટરમાંથી કાઢી નાખવામાં આવ્યું તે બાબતે સ્પષ્ટતા નો અભાવ છે, કારણ કે એ સ્પષ્ટ નથી કે નામ ૨૮.૦૩.૨૦૦૪ના રોજ કાઢી નાખવામાં આવ્યું હતું કે ૨૬.૦૭.૨૦૦૭ના રોજ.

૧૭. એવું જણાય છે કે જે કંપનીના શેરો હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા હોવાનું જણાવવામાં આવે છે, તે સંબંધિત સમયે વિલોપનમાં હતી અને તેથી અરજી, અર્થાત્ શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ, ૨૦૦૪માં અરજદારે અધિકૃત વિલોપક સમક્ષ રજૂ કર્યું હોવાનું જણાય છે.

૧૮. જોકે, તે અંગે કોઈ કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી નથી. સત્તાવાર લિક્વિડેટરે ન તો અરજીને સ્વીકારી છે અને ન તો નામંજૂર કરી છે, અને ઉક્ત વિનંતી બાબતે કોઈ નિર્ણય લેવાયો નથી.

૧૯. વધુમાં, અધિકૃત લિક્વિડેટર તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે અંશદાનકર્તાઓની યાદી પણ તૈયાર કરી અંતિમરૂપ આપવામાં આવી નથી.

૨૦. પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું જણાય છે કે વર્તમાન અરજીને આ તબક્કે નીચે દર્શાવેલ નિર્દેશો સાથે નિકાલ કરવામાં આવી શકે છે:

૨૧. સત્તાવાર લિક્વિડેટર રેકૉર્ડ પર પૃષ્ઠ ૨૪ પર અરજીકર્તા દ્વારા મૂકાયેલા શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મનો વિચાર કરશે અને ધારા ૪૬૭ના હેતુસર તેને અરજી તરીકે ગણશે તથા સંબંધિત વિગતો પર વિચાર કરીને યોગ્ય નિર્ણય લેશે.

૨૨. કોઈપણ નિર્ણય લેતાં પહેલાં, ઓ.એલ. એ તમામ વાસ્તવિક પાસાંઓનું ચકાસણી કરાવી, પુનઃચકાસણી કરાવી અને પરસ્પર સરખામણીપૂર્વક ચકાસણી કરાવવી, ખાસ કરીને ઉપર સંદર્ભિત કરવામાં આવેલી બે વિસંગતિઓ બાબતે. ઓ.એલ. એ આર.ઓ.સી.ની કચેરી સાથે એ તારીખ અંગે પણ પૂછપરછ કરવી કે ક્યારે તે અવધિ આર.ઓ.સી. સમક્ષ દાખલ/જમા કરવામાં આવી હતી અને કંપનીનું નામ વાસ્તવમાં કઈ ચોક્કસ તારીખે કઢી નાખવામાં આવ્યું હતું. તમામ પાસાંઓની સંપૂર્ણ ચકાસણી કર્યા પછી અને સર્વ પાસાંઓ બાબતે સંપૂર્ણ સંતોષ પ્રાપ્ત થયા બાદ તથા કારણો નોંધ્યા પછી, ઓ.એલ. એ સ્વતંત્રપણે અને આ હુકમથી પ્રભાવિત થયા વિના, ફક્ત ધારા ૧૦૮ અને ધારા ૧૧૦ હેઠળની જોગવાઈઓની વ્યાખ્યા બાબતે જ અપવાદ સાથે (આ બાબતે ઓ.એલ. એ આ

અદાલતના ઉક્ત જોગવાઈઓની વ્યાખ્યા સંબંધિત નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખી આગળ વધવું પડશે), અને કાયદા મુજબ આ મુદ્દાનો નિર્ણય કરવો પડશે.

૨૩. જો સત્તાવાર લિક્વિડેટર એ નિષ્કર્ષ પર આવે કે અન્ય સંબંધિત વિગતો અને અરજી અધિનિયમ તથા નિયમોમાં નિર્ધારિત આવશ્યકતાઓ અનુસાર છે, તો સત્તાવાર લિક્વિડેટર દ્વારા યોગ્ય હુકમ પસાર કરવામાં આવશે અને ત્યારબાદ સત્તાવાર લિક્વિડેટર દ્વારા આવશ્યક અસર આપવામાં આવશે.

૨૪. જો કે, અધિકૃત લિક્વિડેટર કોઈપણ કારણસર એવું જણાય કે અરજી સ્વીકારી શકાય નહીં અને હસ્તાંતરણની નોંધણી માટેની વિનંતી સ્વીકારી કે મંજૂર કરી શકાય નહીં, તો વર્તમાન હુકમ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ત્રણ સપ્તાહની અંદર અધિકૃત લિક્વિડેટર દ્વારા યોગ્ય કારણસભર હુકમ પસાર કરવામાં આવશે અને તેની જાણ અરજદારને કરવામાં આવશે.

૨૫. જો હુકમ અરજદાર વિરુદ્ધ પસાર કરવામાં આવે, તો અરજદારને તે હુકમ સામે યોગ્ય મંચ સમક્ષ જવા માટે ખુલ્લું રહેશે.

૨૬. અધિકૃત લિક્વિડેટરે યથાશીઘ્ર યોગદાનદાતાઓની યાદી તૈયાર કરવા અને અંતિમરૂપ આપવા માટે જરૂરી પગલાં લેવાના રહેશે.

૨૭. ઉપરોક્ત સ્પષ્ટતાઓ અને નિર્દેશો સાથે, અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.”

૩.૪ આ અદાલતના પૂર્વોક્ત નિર્દેશની અમલવારીમાં, સત્તાવાર લિક્વિડેટરે ૧લી માર્ચ, ૨૦૧૨ના રોજ હુકમ પસાર કરીને અરજદારની શેર હસ્તાંતરણની વિનંતી નામંજૂર કરી. હસ્તાંતરણની વિનંતી નામંજૂર કરતાં પોતાના હુકમના અંતિમ પરાગ્રાહમાં સત્તાવાર લિક્વિડેટર નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું,

૮. સમગ્ર ઘટનાઓની શ્રેણીની અંતિમ અસર તરફ આવતાં, એ નિર્વિવાદ હકીકત છે કે ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ના રોજ અમલમાં મૂકાયેલ મૂળ શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ પ્રથમ વખત ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ના રોજ અધિકૃત લિક્વિડેટરને મૂળરૂપે સોંપવામાં આવ્યું હતું, એટલે કે કલમ ૧૦૮ (૧એ) (બી) (૧)માં નિર્દિષ્ટ તેની માન્યતાનો સમયગાળો ૦૫.૦૧.૨૦૦૫ના રોજ જ લાંબા સમય પહેલાં સમાપ્ત થઈ ગયેલો હતો; માન્યતાનો સમયગાળો ૧૨ માસનો હતો. તેથી શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ ઘણાં સમય પહેલાં જ અપ્રસ્તુત થઈ ગયું હતું. સુયોગવશ, કંપની અધિનિયમ, ખાસ કરીને કલમ ૧૦૮(૧ડી), જો માફીયોગ્ય વિલંબ હોય તો આવી પરિસ્થિતિઓની જોગવાઈ કરે છે. આવા કિસ્સામાં અરજદારને વિલંબના કારણો સમજાવી કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ અરજી કરવાનો, શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મની માન્યતા અવધિ વધારવાની માંગ કરવાનો હક છે અને જો કેન્દ્ર સરકારને સંતોષ થાય કે મુશ્કેલીઓ ટાળવા માટે તે ન્યાયસંગત છે અને વિલંબના કારણો જો વિશ્વસનીય અને સ્વાભાવિક હોય, કૃત્રિમ ન હોય, તો તે વિલંબ માફ કરી સમયવધારો આપી શકે છે. ઉપરોક્ત કાયદાની સ્પષ્ટ જોગવાઈઓ હેઠળ ઉપલબ્ધ આ વિકલ્પ અને તકનો અરજદારે લાભ લીધો જ નથી. એટલું જ નહીં,

પરંતુ શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ અધિકૃત લિક્વિડેટરને સુપરત કર્યા વિના પણ અરજદારે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ માનનીય વડી અદાલતનો આશરો લીધો છે. કોઈપણ સ્થિતિમાં અને આ તમામ તથ્યો તથા વિવાદોથી પ્રભાવિત થયા વિના, હકીકત એ જ રહે છે કે ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ના રોજ અમલમાં મૂકાયેલ શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ના રોજ અધિકૃત લિક્વિડેશન સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું ત્યારે તે માન્ય દસ્તાવેજ નહોતો અને તેથી તેના પર કોઈ કાર્યવાહી પણ થઈ શકે નહીં, અરજદારના શેર હસ્તાંતરણના વિનંતીને સ્વીકારવા કે નામંજૂર કરવા બાબતે તથ્યો તથા અન્ય પરિસ્થિતિઓના આધારે અરજદારના હકનો નિર્ણય કરવો તો દૂરની વાત છે. તેથી, કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૧૦૮(૧એ)(બી)(૧)ના અર્થમાં સમયમર્યાદા વિતેલી હોવાને કારણે અરજદારની અરજી જાળવવા યોગ્ય નથી અને તેથી તે અનુરૂપ રીતે ફેંસલો કરવામાં આવે છે.

જ. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન. કે. પહવા દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી હતી કે શેરોના હસ્તાંતરણ માટે આવશ્યક પ્રક્રિયા તથા ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. મૂળ હસ્તાંતરણ ફોર્મ અધિકૃત સહીકર્તા દ્વારા યોગ્ય રીતે નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યું હતું અને તે અરજદાર પાસે હતું, તથા અરજદાર તેની કબજામાં છે. દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અરજદારે ઉપરોક્ત ૮૦૦ ઇક્વિટી શેરોની તેમની વિશિષ્ટ સંખ્યાઓ સહિત વિગતો આપી છે અને ઝેરોક્સ નકલો રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી છે. વિદ્વાન વકીલે કંપની અધિનિયમની કલમ

પ૩૬(૨)નો ઉલ્લેખ કરીને દલીલ કરી હતી કે કંપનીનું વિલોપન થઈ ગયેલું હોવાથી, ઉપરોક્ત ૮૦૦ ઇક્વિટી શેરોના હસ્તાંતરણ માટે હુકમ મેળવવા આવશ્યક હતું.

૪.૧ સત્તાવાર લિક્વિડેટર દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને પડકારતાં, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સત્તાવાર લિક્વિડેટરે પહોંચેલા નિષ્કર્ષ મુજબ અરજી ચાલતી નથી, કારણ કે અધિનિયમની ધારા ૧૦૮(૧એ)(બી) (૧) અનુસાર તે સમયમર્યાદા ઓળંગી ગઈ હતી, તે યોગ્ય નથી; કારણ કે એકવાર કંપની લિક્વિડેશનમાં ગઈ પછી, ધારા ૧૦૮ની જોગવાઈઓ કડક રીતે લાગુ પડતી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે હસ્તાંતરકર્તા દ્વારા યોગ્ય રીતે અમલમાં મુકાયેલ મૂળ શેર પ્રમાણપત્ર અરજદારની કબજામાં હતું, જે કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ રજૂ કરી શકાય તેમ હતું અને શેરોના હસ્તાંતરણને અસરિત કરી શકાય તેમ હતું; તેમ છતાં, કંપની લિક્વિડેશનમાં હોવાથી, કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારે હસ્તાંતરણ ફોર્મ્સ સ્વીકારી શક્યા હોત નહીં અને તેના ઉપર એન્ડોર્સમેન્ટ પણ કરી શક્યા હોત નહીં. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૂળ હસ્તાંતરણ ફોર્મ ભૌતિકરૂપે ઉપલબ્ધ હતું અને યોગ્ય રીતે અમલમાં મૂકાયેલ હતું, તથા રેકૉર્ડ સત્તાવાર લિક્વિડેટર પાસે હતો; તેથી હસ્તાંતરણ મંજૂર થવું જોઈએ.

૪.૨ અધિકૃત લિક્વિડેટર દ્વારા તેમના હુકમમાં નોંધવામાં આવેલ વિલંબના પાસાની સંદર્ભમાં, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે અરજી રજૂ

કરવામાં થયેલ વિલંબનો કોઈ પરિણામ ન હતું, કારણ કે અધિકૃત લિક્વિડેટરના પોતાના હુકમ મુજબ જ શેરોના હસ્તાંતરક અને હસ્તાંતરીત એક જ કુટુંબના હતા. તેમણે વધુ રજૂઆત કરી કે કંપનીના શેરધારકોની યાદી હજુ સુધી અધિકૃત લિક્વિડેટર દ્વારા અંતિમરૂપે નક્કી કરવામાં આવી ન હતી, અને તે પૂર્વે જ અરજદારે હસ્તાંતરણ માટે વિનંતી કરતાં અધિકૃત લિક્વિડેટરનો સંપર્ક કર્યો હતો. રજૂ કરવામાં આવ્યું કે અરજદારના હિતમાં શેરોનું હસ્તાંતરણ વૈધ રીતે કરવામાં આવ્યું હતું, મૂળ શેર પ્રમાણપત્રો ચાલક સંપત્તિ હતા અને તે અરજદારની કબજામાં હતા. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું કે હસ્તાંતરણને મંજૂરી આપવાના માર્ગમાં કોઈ અડચણ નહોતી.

૪.૩ વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી કે શેરોના હસ્તાંતરણ માટેની વિનંતી સદ્ભાવનાપૂર્વકની છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે હસ્તાંતરણની મંજૂરી આપવામાં આવે અને તેને માન્યતા આપવામાં આવે તો કોઈને પણ કોઈ હાનિ નહીં થાય. રજૂઆત કરવામાં આવી કે આ અદાલત વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરીને માંગવામાં આવેલી રાહત પ્રદાન કરી શકે. વિદ્વાન વકીલે એસ. ચંદ એન્ડ કો. વિરુદ્ધ ભરત કાર્પોર્ટેસ લિમિટેડ, કંપની અરજી નં. ૫૦ / ૧૯૮૪ માં દિલ્લી વડી અદાલતના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો અને અધિનિયમની કલમ ૫૩૬ની ઉપકલમ (૨)ને લાગુ પડતા સિદ્ધાંતો પર વિશેષ ભાર મૂક્યો. ત્યારબાદ તેમણે વડી અદાલતના અન્ય એક નિર્ણય એચ. એલ. સેઠ વિરુદ્ધ વેરવેલ સાયકલ કંપની (ઇન્ડિયા) લિ. [૪૬ (૧૯૯૨) ડીએનટી ૫૯૯] પર આધાર મૂક્યો.

૪.૪ સત્તાવાર લિક્વિડેટર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી જે. એસ. યાદવે, બીજી બાજુ, રજૂઆત કરી કે કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૬ના દૃષ્ટિકોણે, શેરોના હસ્તાંતરણ શરૂઆતથી જ શૂન્ય હતું. એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો કે હસ્તાંતરણ અરજીપત્રક રજૂ કરવામાં અરજદાર તરફથી ૯ વર્ષનો વિલંબ થયો હતો. રજૂઆત કરવામાં આવી કે આ અવધિના વિલંબ અંગે કોઈ સ્પષ્ટીકરણ આપવામાં આવ્યું નહોતું. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે પૂર્વ કંપની અરજી નં. ૨૭૮/૨૦૧૧ દાખલ કરવામાં આવી હતી ત્યારે હસ્તાંતરણ ફોર્મ રજૂ કરવામાં આવ્યું નહોતું. ફોર્મ માત્ર ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ના રોજ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. રજૂઆત કરવામાં આવી કે અરજદાર જે રીતે દર્શાવવા માંગે છે તેમ સત્તાવાર લિક્વિડેટર તરફથી કોઈ નિષ્ક્રિયતા નહોતી.

૪.૫ સત્તાવાર લિક્વિડેટરના વિદ્વાન વકીલે તેમની ૩૦.૦૮.૨૦૧૨ની અહેવાલમાં દર્શાવેલ હસ્તાંતરણ માટેની અરજદારની વિનંતીને અનુસંગી વિવિધ પરિસ્થિતિઓ પર આધાર મૂક્યો હતો. આંતર alia તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મમાં શેરોની સંખ્યા તથા હસ્તાંતરક અને હસ્તાંતરીતના હસ્તાક્ષરો સાથેની વિગતો દાખલ કરવામાં આવી હતી અને શેરોના વેચાણ કરારના વ્યવહારની અમલતારીખ ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ તરીકે દર્શાવવામાં આવી હતી. રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે લિક્વિડેશનમાં રહેલી કંપની જાહેર સીમિત અને સૂચિબદ્ધ કંપની હોવાથી, ધારા ૧૦૮(૧એ)(બી)(૧)ની જોગવાઈઓને

ધ્યાનમાં લેતા, શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મની માન્યતા અવધિ ખાલી ફોર્મ રજૂ કરવાની તારીખથી ૧૨ મહિના રહેશે.

૪.૬ ત્યારબાદ એ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે શેર પ્રમાણપત્ર મુજબ શેરનું મુખ મૂલ્ય પ્રતિ શેર રૂપિયા ૧૨૫/- હતું, જ્યારે શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મમાં દર્શાવેલ વેચાણ પ્રતિફળ રૂપિયા ૮૦૦૦/- હતું, જે ગણતરી કરતાં પ્રતિ શેર રૂપિયા ૧૦/- બેસતું હતું. રજૂ કરવામાં આવ્યું કે ભલે આ બાબત સત્તાવાર વિલિક્વિડેટરને લગતી નહોતી, તેમ છતાં તેમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યારે અરજદારે જોયું કે ફંડમાં કંપનીની સંપત્તિઓ વેચાઈ ગઈ છે અને સત્તાવાર વિલિક્વિડેટર પાસે વધારાનો ભંડોળ છે, ત્યારે તે શેરોના હસ્તાંતરણ માટે દાવો ઉઠાવવાનો લલચાયો હતો. એક તબક્કે, સત્તાવાર વિલિક્વિડેટર તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૪૭૦ પર આધાર મૂક્યો હતો, જો કે, આ કલમ માત્ર તેવા કેસોમાં લાગુ પડે છે જ્યાં આંશિક ચૂકવાયેલા શેરોને તેમની સંપૂર્ણ કિંમત સુધી ભરપાઈ કરવાની હોય.

૫. હવે સંબંધિત વૈધાનિક ઉપબંધો તરફ દૃષ્ટિ દોરીએ તો, અધિનિયમની કલમ ૧૧૦ હસ્તાંતરણ માટે અરજી અંગે પ્રાવધાન કરે છે અને કહે છે કે કંપનીમાં સભ્યના શેરો અથવા અન્ય હિતના હસ્તાંતરણની નોંધણી માટેની અરજી હસ્તાંતરકર્તા દ્વારા અથવા હસ્તાંતરીતી દ્વારા કરી શકાય છે. ઉપકલમ (૨) પ્રાવધાન કરે છે કે જો અરજી હસ્તાંતરકર્તા દ્વારા કરવામાં આવી હોય અને તે આંશિક ચૂકવેલ શેરોને લગતી હોય, તો ઉપબંધોમાં જણાવેલ શરતોનું પાલન

કરવામાં આવે ત્યાં સુધી હસ્તાંતરણની નોંધણી કરી શકાશે નહીં. કલમ ૧૦૮ કહે છે કે હસ્તાંતરણના દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં આવે તેના સિવાય હસ્તાંતરણની નોંધણી કરવામાં આવશે નહીં. કલમ ૧૦૮નો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ પુનઃરજૂ કરવામાં આવે છે.

“૧૦૮. હસ્તાંતરણના દસ્તાવેજનું ઉત્પાદન કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી હસ્તાંતરણનું નોંધણીકરણ કરવું નહીં.

(૧) જ્યાં સુધી હસ્તાંતરણકર્તા દ્વારા કે તેના વતી અને હસ્તાંતરણગ્રાહી દ્વારા કે તેના વતી યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ લગાવેલ અને નિષ્પાદિત હસ્તાંતરણ પત્ર, જેમાં હસ્તાંતરણગ્રાહીના નામ, સરનામું અને, જો હોય તો, વ્યવસાયનું સ્પષ્ટીકરણ કરવામાં આવ્યું હોય, શેરો કે ડિબેન્ચરો સંબંધિત પ્રમાણપત્ર સાથે, અથવા જો આપું કોઈ પ્રમાણપત્ર અસ્તિત્વમાં ન હોય તો, શેરો કે ડિબેન્ચરોના ફાળવણી પત્ર સાથે, કંપનીને સોંપવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી કંપની પોતાના શેરો કે ડિબેન્ચરોના હસ્તાંતરણની નોંધણી નહીં કરે

પરંતુ શરતે કે જ્યાં, ટ્રાન્સફરી દ્વારા કંપનીને લેખિતમાં કરાયેલ અરજી પર અને હસ્તાંતરણ દસ્તાવેજ માટે આવશ્યક મુદ્રાંક ધરાવતી હોય, નિર્દેશક મંડળને સંતોષ થાય તે રીતે સાબિત થાય કે હસ્તાંતરકર્તા દ્વારા અથવા તેની તરફથી તથા ટ્રાન્સફરી દ્વારા અથવા તેની તરફથી હસ્તાક્ષરિત હસ્તાંતરણ દસ્તાવેજ ગુમ થઈ ગયો છે, ત્યાં કંપની નિર્દેશક મંડળ યોગ્ય માને તેવા વળતરની શરતો પર હસ્તાંતરણ નોંધાવી શકે છે:

આગળ આ શરતે કે આ કલમમાંની કોઈ પણ જોગવાઈ કાયદાની પ્રક્રિયા દ્વારા કંપનીના શેરો અથવા ડિબેન્ચરોમાંના હક્ક જે વ્યક્તિને સંક્રમિત થયા હોય, તેવી કોઈ વ્યક્તિને શેરધારક અથવા ડિબેન્ચર ધારક તરીકે નોંધણી કરવાની કંપનીની કોઈ પણ સત્તાને હાનિ પહોંચાડશે નહીં.

[(૧એ) શેરોના હસ્તાંતરણનું દરેક દસ્તાવેજ એવી નિર્ધારિત ફોર્મમાં હશે, અને—

(એ) એવા દરેક ફોર્મને, હસ્તાંતરણકર્તા દ્વારા અથવા તેની તરફથી તેના પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવે તે પહેલાં અને તેમાં કોઈ નોંધ કરવામાં આવે તે પહેલાં, સરકારની સેવામાં પહેલેથી જ રહેલા વ્યક્તિ એવા નિયત સત્તાધિકારી સમક્ષ રજૂ કરવાનું રહેશે, જે તેના પર એવી રીતે રજૂ કરવામાં આવેલી તારીખની મુદ્રાંકન કરશે અથવા અન્યથા તે અંગે નોંધ કરશે, અને

(બી) વિહિત સ્વરૂપમાંના હસ્તાંતરણના દરેક દસ્તાવેજ પર એવી રજૂઆતની તારીખ મુદ્રાંકિત કરેલી અથવા અન્યથા તેની ઉપર નોંધાયેલ હોવી જોઈએ; અને તે હસ્તાંતરણકર્તા તથા હસ્તાંતરિતી દ્વારા અથવા તેમની વતી નિષ્પાદિત કરી, અન્ય તમામ બાબતોમાં પૂર્ણ કરવામાં આવ્યા પછી, કંપનીને સોંપવામાં આવશે,—

(૧) માન્યતા પ્રાપ્ત શેરબજારમાં વ્યવહારમાં આવેલા અથવા ત્યાં કોટ કરવામાં આવેલા શેરોના સંદર્ભમાં, નિર્ધારિત ફોર્મ નિર્ધારિત સત્તાધિકારી સમક્ષ કલમ

(એ) હેઠળ રજૂ કર્યાની તારીખ પછી કાયદા અનુસાર પ્રથમ વખત સભ્યોની નોંધણીપોથી બંધ કરવામાં આવે તે તારીખ પહેલાં કોઈપણ સમયે, અથવા એવી રજૂઆતની તારીખથી ૧ [બાર મહિના]ની અંદર, જે પણ પછીની હોય;

(૨) અન્ય કોઈ પણ કેસમાં, એવી રજૂઆતની તારીખથી બે મહિના અંદર.

પ.૧ કલમ ૧૦૮ની ઉપકલમ ૧(એ)ની કલમ (બી)ના ઉપખંડ (i)માં માન્ય સ્ટોક એક્સચેન્જમાં લેવડદેવડ થતા અથવા ઉલ્લેખિત શેરોના હસ્તાંતરણ માટે સમયમર્યાદા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે. તેમાં એવું ઉપબંધ છે કે નિર્ધારિત સ્વરૂપમાંનો હસ્તાંતરણનો પ્રત્યેક દસ્તાવેજ, કલમ (એ) હેઠળની નિર્ધારિત સત્તા સમક્ષ, તેની રજૂઆતની તારીખથી ૧૨ માસની અંદર અથવા સભ્યોની નોંધણીપોથી બંધ કરવામાં આવે તે તારીખ પહેલાં, જે પણ પછીની હોય તે સમયમર્યાદામાં રજૂ કરવો પડશે. તેમ છતાં, આ જોગવાઈ હસ્તાંતરણના સામાન્ય કેસોમાં લાગુ પડે છે અને જ્યાં હસ્તાંતરણનો વ્યવહાર વિસર્જન પછી કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યાં આ જોગવાઈ *stricto sensu* લાગુ પડી શકે નહીં.

પ.૨ કલમ ૫૩૬, અને ખાસ કરીને તેની ઉપકલમ (૨), હાલના કેસમાં લાગુ પડે છે, કારણ કે શેરોનું હસ્તાંતરણ વિનિંદગ અપ પછી થયું હતું. તેની સંબંધિત જોગવાઈ નીચે મુજબ છે.

“કલમ ૫૩૬: વિનિંદગ અપની શરૂઆત પછી હસ્તાંતરણ વગેરેનું અવમાન્યકરણ.

(૧) એક્સ એક્સ એક્સ (૨) અદાલત દ્વારા વિસર્જન પ્રક્રિયા ચલાવવામાં આવે તેવા કિસ્સામાં, વિસર્જનની શરૂઆત પછી કંપનીની મિલકતના (જેમાં કાર્યવાહીયોગ્ય દાવાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે) કોઈપણ હસ્તાંતરણ, તથા કંપનીના શેરોના કોઈપણ હસ્તાંતરણ અથવા તેના સભ્યોની સ્થિતિમાં કોઈપણ ફેરફાર, અદાલત અન્યથા હુકમ ન કરે ત્યાં સુધી, અમાન્ય ગણાશે.”.

૫.૩ કલમ ૫૩૬(૨)નું સાદું વાંચન એ સૂચવે છે કે અદાલત દ્વારા કંપનીનું વિસર્જન કરવામાં આવે ત્યારે, કંપનીના શેરોના કોઈપણ હસ્તાંતરણને અદાલત અન્યથા હુકમ આપે નહીં ત્યાં સુધી શૂન્ય ગણાશે. વિસર્જન પછી કરાયેલ શેર હસ્તાંતરણનો કોઈપણ સોદો શૂન્ય રહેશે. તેને માન્ય બનાવવા માટે, અદાલત પાસેથી તેની માન્યતા મેળવવી પડશે. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, અરજદારના હિતમાં થયેલ શેર હસ્તાંતરણ, જે અન્યથા કલમ ૫૩૬(૨)ના બળે શૂન્ય છે, તેને માન્યતા આપી શકાય કે નહીં, અથવા હસ્તાંતરણની વિનંતી નામંજૂર કરતો સત્તાવાર લિક્વિડેટરનો હુકમ યોગ્ય આધારો પર આધારિત છે કે નહીં, તે વિચારવાનો મુદ્દો છે.

૫.૪ એનજીઈએફ લિમિટેડ વિ. ચન્દ્રા ડેવલપર્સ લિમિટેડ અને અન્ય [(૨૦૦૫) ૮ એસસીસી ૨૧૯], માં સર્વોચ્ચ અદાલતે તે વિચારણાઓ ઉપર પ્રકાશ પાડ્યો હતો, જે કંપનીના વિલોપન કાર્યવાહીમાં કંપની દ્વારા કરવામાં આવેલા વ્યવહારને માન્યતા આપતી વખતે અદાલતના મનમાં વજન ધરાવતી હોય છે. પ્રશ્ન બીમાર કંપનીના વિલોપન હેઠળ આવેલી સંપત્તિના વેચાણનો

હુકમ આપવાની સત્તાના સંદર્ભમાં હતો, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું કે કલમ ૫૩૬(૨) સ્વયંપ્રભાવી રીતે કંપની અદાલતને બીમાર કંપનીની સંપત્તિના વેચાણનો નિર્દેશ આપવાની કોઈ અધિકારક્ષેત્ર આપે નહીં. તેમ છતાં સર્વોચ્ચ અદાલતે કલમ ૫૩૬(૨)ના હેતુ તથા તેના હેઠળની સત્તાઓના સ્વરૂપ અને અદાલત દ્વારા તેના વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્રના પ્રયોગ અંગે ચર્ચા કરી. સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું કે વિલોપન કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ કંપની દ્વારા કરવામાં આવેલા વ્યવહારોને માન્યતા આપવાના પ્રશ્ને અદાલતો અત્યંત સાવચેત રહેશે અને ધિરાણદારોના તેમજ કંપનીના હિતોને સર્વોપરી ધ્યાનમાં રાખવામાં આવશે. તેથી, વચ્ચેના સમયગાળામાં કરવામાં આવેલ સંપત્તિનું હસ્તાંતરણ અવશ્યકતાવશ તાત્કાલિક અને અપરિવર્તનીય રીતે અમાન્ય ન પણ હોય, પરંતુ અદાલતોએ આ સત્તાનો પ્રયોગ અત્યંત સાવચેતી અને કાળજીપૂર્વક કરવો આવશ્યક છે.

૫.૫ અરજદાર તરફથી વકીલશ્રી દ્વારા આધારરૂપે ઉદ્ધેખિત એસ. ચંદ એન્ડ કું. (ઉપરોક્ત) મામલામાં દિલ્હી વડી અદાલતના નિર્ણયમાં અધિનિયમની કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ ઉપલબ્ધ અને પ્રયોગ્ય વિવેકાધિકાર બાબતે જણાવવામાં આવ્યું હતું. તેમાં નોંધવામાં આવ્યું છે,

ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ તેમજ અધિનિયમની કલમ ૫૩૬(૨)ની સ્પષ્ટ ભાષાને ધ્યાનમાં લેતાં, આ અદાલતનું માનવું છે કે તેને વિર્ડિંગ અપનો હુકમ પસાર થયા પછી કરવામાં આવેલા શેરોના હસ્તાંતરણને માન્યતા આપવાની વિવેકસત્તા

છે, પરંતુ આ વિવેકસત્તા અમર્યાદિત નથી, કારણ કે તેનો ઉપયોગ સુસ્થાપિત ન્યાયિક સિદ્ધાંતોના આધારે થવો આવશ્યક છે. આ અદાલતના મતાનુસાર, શેર હસ્તાંતરણ કરાવને માન્યતા આપતી વખતે કંપની અદાલતે આસપાસની તમામ પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેવી પડે છે અને જો તેને જણાય કે આ વ્યવહાર કંપનીના હિત માટેનો સદ્ભાવનાપૂર્ણ વ્યવહાર છે, તો તેને માન્યતા આપવી જોઈએ. પરંતુ તે પહેલાં, કંપની અદાલતને સંતોષ થવો આવશ્યક છે કે સંબંધિત શેરોના હસ્તાંતરણ માટે ખરીદદારો તરફથી સ્પષ્ટ આશય હતો” (પરા ૨૩)

૫.૬ અધિનિયમની કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ, અદાલતને આ બાબતમાં વિવેકાધિકાર સોંપવામાં આવ્યો છે કે વ્યવહારને માન્ય કરવો કે નહીં. વડી અદાલતના હુકમના અભાવે, કંપનીની વણસાવણી શરૂ થયા પછી કરવામાં આવેલ, અનુક્રમે મિલકતના વિલિનીકરણ અથવા શેરોના હસ્તાંતરણનો વ્યવહાર અમાન્ય ગણાશે. જોગવાઈના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતાં, અદાલતને ઉપલબ્ધ વિવેકાધિકાર સ્વરૂપે નિર્વિવાદ છે. તેમ છતાં, આ વિવેકાધિકારના ઉપયોગનું માર્ગદર્શન કોઈપણ ક્ષેત્રમાં ન્યાયિક વિવેકાધિકારને નિયંત્રિત કરનારા સિદ્ધાંતો દ્વારા થવું જોઈએ. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, વિવેકાધિકારના સુદૃઢ ઉપયોગને નિયંત્રિત કરનારા સામાન્ય સિદ્ધાંતો લાગુ પડશે. વિવેકાધિકાર અંકુશવિહીન નથી, પરંતુ અદાલતે આસપાસની તમામ પરિસ્થિતિઓનું ધ્યાન રાખીને આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું પડે કે વ્યવહાર સદ્ભાવનાપૂર્ણ છે અને તેને અમાન્ય તરીકે ગણવાની આવશ્યકતા નથી, જે અન્યથા કાનૂની રીતે અમાન્ય

ગણાય છે. આપેલ કેસમાં કંપનીનો હિત અને શાહુકારોનો હિત મહત્વપૂર્ણ પરિબલો છે. વ્યવહારની સદ્ભાવનાપૂર્ણ પ્રકૃતિ આસપાસની પરિસ્થિતિઓ, વ્યવહારની પોતાની પ્રકૃતિ, પક્ષકારોના આચરણ અને મુદ્દા સાથે સંબંધિત અન્ય તમામ પરિબલો તથા પાસાઓ પરથી નિર્ધારિત કરી શકાય છે.

૬. વિવાદ સંબંધિત મૂળભૂત હકીકતો અને તારીખોનો પુનરુલ્લેખ કરતાં, ૮૦૦ ઈકિવટી શેરોના હસ્તાંતરણની વિનંતીના અનુસંધાને અરજદારે દાવો કર્યો છે કે વિશિષ્ટ નં. ૨૭૧૫૫ થી ૨૭૯૫૪ ધરાવતા શેરો ૭ શેર પ્રમાણપત્રોમાં સમાવિષ્ટ છે અને હસ્તાંતરણ સમયે મૂળ શેર પ્રમાણપત્રો હસ્તાંતરકર્તા-એમ્સ. શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ દ્વારા તેના કબજામાં હતા. હસ્તાંતરણ ફોર્મ અમલમાં મૂકાયું હતું અને અધિકૃત સહીકર્તા શ્રી સુરેન્દ્ર અગ્રવાલ દ્વારા સહી કરાયું હતું. નં. ૭૬૯૦૮૨ ધરાવતું હસ્તાંતરણ ફોર્મ ગુજરાતના કંપની રજિસ્ટ્રારની મુદ્રા અનુસાર ૦૫.૦૧.૨૦૦૪ના રોજ રજૂ કરવામાં આવ્યું હોવાનું જણાય છે. હસ્તાંતરણ ફોર્મમાં ઉલ્લેખિત અમલની તારીખ ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ છે અને સ્થળ અમદાવાદ છે. શેર પ્રમાણપત્રની નકલ તથા હસ્તાંતરણ ફોર્મની નકલ રેકૉર્ડ પર છે, જેમાં ઉપરોક્ત વિગતો પ્રતિબિંબિત થાય છે. પટેલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ નામની કંપની ૨૨.૦૧.૧૯૯૬થી લિક્વિડેશનમાં ગઈ હતી. હસ્તાંતરણ ફોર્મ ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ના રોજ અધિકૃત લિક્વિડેટર સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. અગાઉ, અરજદારે કંપની અરજી નં. ૨૭૮ of ૨૦૧૧ દાખલ કરી હતી, જે ૧૨.૧૨.૨૦૧૧ના હુકમમાં પરિણમી હતી, જેમાં અધિકૃત લિક્વિડેટરને નિર્ણય

લેવા જણાવવામાં આવ્યું હતું. અધિકૃત લિક્વિડેટરે ૦૧.૦૩.૨૦૧૨ના હુકમ દ્વારા શેરોના હસ્તાંતરણ માટે અરજદારની વિનંતી નામંજૂર કરી હતી.

૬.૧ અધિકૃત લિક્વિડેટર દ્વારા ચકાસ્યા મુજબ, કંપની અરજી નં. ૨૭૮ ઓફ ૨૦૧૧માં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમમાં કરાયેલ અવલોકનો અને નિર્દેશોને અનુરૂપ, કંપનીઓના રજિસ્ટરમાંથી સંબંધીત એમ/એસ. શોભા શ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડના નામ કઢી નાખ્યાની તારીખ ૨૬.૦૭.૨૦૦૭ હતી. ઉક્ત તારીખ દર્શાવતી સૂચના સત્તાવાર ગેઝેટમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી. અધિકૃત લિક્વિડેટરે તેમના ૦૧.૦૩.૨૦૧૨ના હુકમમાં યથાર્થ રીતે નોંધ્યું તેમ, એમ/એસ. શોભા શ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ ઉક્ત તારીખ, એટલે કે ૨૬.૦૭.૨૦૦૭થી, કાનૂની અનુમાન અને આવશ્યક નિષ્કર્ષ દ્વારા, વિસર્જિત ગણાઈ હતી.

૬.૨ હવે, શેરોના હસ્તાંતરણ અંગે અરજદારની વિનંતી બાબતે, ઉપરોક્ત તથ્યોમાંથી નીચેના પાસાઓ અને સંલગ્ન પરિસ્થિતિઓ સ્પષ્ટપણે જણાય છે.

(૧) કંપની-પટેલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડનું ૨૨.૦૧.૧૯૯૬ના રોજ વિસર્જન કરવામાં આવ્યું. શેરોના હસ્તાંતરણની લેવડદેવડ ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ના રોજ થઈ હતી, જે હસ્તાંતરણ ફોર્મમાં દર્શાવેલી તારીખ પરથી સ્પષ્ટ છે;

(૨) ઉપરોક્ત સમયગાળો વર્ષ ૧૯૯૬ થી વર્ષ ૨૦૦૪ સુધીનું અંતર અસ્પષ્ટ છે અને આ લાંબા સમયના વિતરણ માટે કોઈ કારણો સામે આવી રહ્યા નથી;

(૩) શેર પ્રમાણપત્રો ૧૧.૦૩.૧૯૯૩ના રોજ જારી કરવામાં આવ્યા હતા. જણાય છે કે મૂળ શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ, જે ખાલી હસ્તાંતરણ ફોર્મ હતું, તેને અધિનિયમની કલમ ૧૦૮ (૧એ)(એ) મુજબ ૦૫.૦૧.૨૦૦૪ના રોજ ગુજરાતના કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. તે સમયે કંપનીઓના સહાયક રજિસ્ટ્રાર રહેલા શ્રી યુ. એસ. પાટોલે દ્વારા ફોર્મની ઉપર મુદ્રાંકિત નોંધ કરવામાં આવી હોવાનું અને તેના પર તેમની સહી તથા તારીખ મૂકવામાં આવી હોવાનું જણાય છે. ફોર્મમાં ભરવામાં આવેલી વિગતોમાં દર્શાવ્યા મુજબ હસ્તાંતરણ ફોર્મના અમલીકરણની તારીખ ૦૧.૦૩.૨૦૦૪ છે.

(iv) માત્ર એટલું જ નહીં, અધિકૃત લિક્વિડેટર સમક્ષ શેરોના હસ્તાંતરણ માટેની વિનંતી પ્રથમવાર ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ના રોજ કરવામાં આવી હતી. અહીંના અરજદારે આ અદાલતમાં કંપની અરજી નં. ૨૭૮ of ૨૦૧૧ દાખલ કરીને સમાન પ્રાર્થનાઓ કરી હતી. તેમ છતાં, એ બાબતે કોઈ વિવાદ નથી કે ઉક્ત કંપની અરજી દાખલ કરવામાં આવી ત્યારે અધિકૃત લિક્વિડેટર સમક્ષ કોઈ ઔપચારિક અરજી કરવામાં આવી નહોતી;

(૫) ઉપરોક્ત પૂર્વ કંપની અરજી ૧૨.૧૨.૨૦૧૧ના રોજ નિપજાવવામાં આવી હતી. તે પછી જ અરજદારે ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ના રોજ ઔપચારિક અરજી કરવાનું પસંદ કર્યું. મૂળ શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ તથા પ્રમાણપત્રો પ્રથમ વખત અધિકૃત લિક્વિડેટરને ૧૦.૦૨.૨૦૧૨ની તારીખની ઉપરોક્ત અરજી સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યા;

(ક) ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતાં, અધિકૃત લિક્વિડેટરે ૦૧.૦૩.૨૦૧૨ના તેમના હુકમમાં કરેલી આ અવલોકન કે કંપની અરજી નં. ૨૭૮ ઓફ ૨૦૧૧ દાખલ કરતી વખતે અરજદારે અદાલત સમક્ષ સંપૂર્ણ અને સાચા તથ્યો જાહેર કર્યા ન હતા, તે યોગ્ય રીતે કરવામાં આવેલ અવલોકન હતું.

ક.૩ ઉપર જણાવેલ મુદ્દાઓ અરજદારના વર્તન સાથે સંબંધિત છે. વ્યવહારની યથાર્થતા બાબતે, નીચેના સ્પષ્ટ તથ્યો નોંધપાત્ર છે.

(એ) શેરોના હસ્તાંતરણ માટેનો આશયિત વ્યવહાર શુદ્ધ કુટુંબીય વ્યવસ્થા હતી. હસ્તાંતરક કંપની, એટલે કે મેસર્સ શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ તથા લિક્વિડેશનમાં રહેલી કંપની, બંને એક જ વ્યવસ્થાપન હેઠળની કંપનીઓ હતી. બંને કંપનીઓના પ્રોત્સાહકો એક જ લાજપતરાય અગ્રવાલના પરિવારના સભ્યો છે;

(બી) ઉપરોક્ત લાજપતરાય અગ્રવાલે પોતે જ વિવાદિત શેર પ્રમાણપત્રો પર નિયામકની ક્ષમતામાં હસ્તાક્ષર કર્યા હતા. અરજદાર રમેશચંદ્ર લાજપતરાઈ અગ્રવાલે વ્યવસ્થાપક નિયામક તરીકે શેર પ્રમાણપત્રો પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા;

(સી) શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મમાંની નોંધોથી જણાતું હતું કે શેરો એક સુરેન્દ્રકુમાર અગ્રવાલ દ્વારા હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા હતા, જેઓ હસ્તાંતરકર્તા હતા. ઉક્ત હસ્તાંતરકર્તા ઉક્ત લાજપતરાય અગ્રવાલના પુત્ર થાય છે. તેમણે એમ/એસ. શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડના નિર્દેશક તરીકે, ઉક્ત લાજપતરાય

અગ્રવાલના અન્ય એક પુત્ર, એટલે કે અત્રેના અરજીકર્તા- રમેશચન્દ્ર અગ્રવાલના હિતમાં, એટલે કે પોતાના ભાઈના હિતમાં, શેરો હસ્તાંતરિત કર્યા હતા.

(ડી) આમ, મેસર્સ શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડના નિર્દેશક તરીકે સુરેન્દ્ર અગ્રવાલ, લાજપતરાય અગ્રવાલના પુત્ર, દ્વારા મૂળ શેર પ્રમાણપત્ર પર વ્યવસ્થાપક નિર્દેશકની ક્ષમતામાં હસ્તાક્ષર કરનાર રમેશચન્દ્ર અગ્રવાલ, જે તે જ લાજપતરાય અગ્રવાલના પુત્ર પણ છે,ના હિતમાં શેરો હસ્તાંતરિત કરવાની પ્રસ્તાવના છે।

(ઈ) સ્પષ્ટરૂપે જણાય છે કે સૂચિત વ્યવહાર કુટુંબના સભ્યો વચ્ચેનો પરસ્પર વ્યવહાર છે.

૬.૪ એવું જણાય છે કે આ અદાલતે ૨૨.૦૭.૨૦૧૩ના રોજ એવો હુકમ કર્યો હતો કે જો સત્તાવાર લિક્વિડેટરને અરજદારના દાવા અંગે કોઈ સંદેહ હોય અને હસ્તાંતરક કંપનીએ યોગ્ય હુકમ પસાર કર્યા વિના શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ રજૂ કર્યું હોય, તો સત્તાવાર લિક્વિડેટર રેકૉર્ડ પરથી તે બાબતની ખાતરી કરી શકે અને અન્ય નિયામકો અને/અથવા શેરહોલ્ડરોને પ્રસ્તાવિત હસ્તાંતરણ અંગે કોઈ વાંધો છે કે કેમ તે પણ ખાતરી કરી શકે. અદાલતે નોંધ્યું કે સત્તાવાર લિક્વિડેટર અરજદારના ખર્ચે જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરી શકે અને પુષ્ટિ અથવા વાંધા આમંત્રિત કરી શકે. ૨૪.૧૦.૨૦૧૩ની અહેવાલમાં, સત્તાવાર લિક્વિડેટરે ઉક્ત હુકમ અનુસંધાને તેણે લીધેલ પગલાંનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

ક.પ હાલની કાર્યવાહી લંબિત હતી ત્યારે ત્યારપછી બનેલા વધુ વિકાસો મહત્વપૂર્ણ છે.

ક.પ.૧ અધિકૃત લિક્વિડેટરે મેસર્સ. શોભાશ્રી સ્પિનર પ્રાઇવેટ લિમિટેડના પૂર્વ-નિર્દેશક શ્રી સુરેન્દ્ર અગ્રવાલને ૩૦.૦૭.૨૦૧૩ તથા ૧૮.૧૦.૨૦૧૩ના રોજ પત્રો પાઠવી, તેમને સોગંદનામું રજૂ કરવા ફરજિયાત કર્યું. આના પ્રત્યે અધિકૃત લિક્વિડેટરને શ્રી બ્રિજેશ અગ્રવાલ તરફથી ૨૫.૧૦.૨૦૧૩ના રોજ ઇ-મેઇલ પ્રાપ્ત થયો, જેમાં અન્ય બાબતો સહિત જણાવ્યું હતું કે ઉક્ત સુરેન્દ્ર અગ્રવાલ શહેર બહાર છે.

ક.પ.૨ સત્તાવાર કમ્પેન્સેટરને ન તો ઉક્ત સુરેન્દ્ર અગ્રવાલ તરફથી કોઈ ઉત્તર પ્રાપ્ત થયો છે, ન તો હસ્તાંતરગ્રાહી તરફથી કોઈ પ્રતિસાદ પ્રાપ્ત થયો હતો.

ક.પ.૩ કંપનીના તમામ હિતધારકો પાસેથી પ્રશ્નાધીન શેરોના હસ્તાંતરણ અંગેની પુષ્ટિ માગતા તથા વાંધાઓ આમંત્રિત કરતા જાહેરાતને ૧૦.૦૮.૨૦૧૩ના રોજ અખબારમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. જાહેરાત પ્રસિદ્ધ થયા બાદ સત્તાવાર લિક્વિડેટરને ૧૬.૦૮.૨૦૧૩ અને ૧૫.૧૦.૨૦૧૩ના તારીખના પત્રો મળ્યા હતા. એક શ્રી કિરણ એસ. શાહ અને એક શ્રીમતી સ્મિતા કે. શાહે શેરધારકોની ક્ષમતામાં પ્રસ્તાવિત હસ્તાંતરણ સામે વાંધાઓ ઉઠાવ્યા હતા.

ક.પ.૪ જણાવવામાં આવે છે કે ત્યારબાદ સત્તાવાર લિક્વિડેટરે તા. ૨૮.૦૭.૨૦૧૩ના પત્ર દ્વારા અને તા. ૩૦.૦૮.૨૦૧૩ના રિમાઈન્ડર દ્વારા

કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર, અમદાવાદને ઉપરોક્ત મેસર્સ. શોભાશ્રી સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડના દસ્તાવેજોની નકલો આપવા વિનંતી કરી હતી, જેથી તેઓ આ વ્યવહારની માન્યતાની તપાસ કરી શકે. સત્તાવાર લિક્વિડેટરે નીચેના દસ્તાવેજોની માંગણી કરી હતી, (૧) સંસ્થાપન પ્રમાણપત્ર સાથે સંઘવિધાનપત્ર અને સંઘનિયમો, (૨) રજિસ્ટ્રીમાં ઉપલબ્ધ હોય તે મુજબનું તાજેતરનું વાર્ષિક વળતર/બેલેન્સ શીટનું પ્રમાણિત નકલ, (૩) કંપનીનું નામ કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારના રેકૉર્ડમાંથી કાપી નાખવામાં આવ્યું છે તેની પુષ્ટિ માટે ગેઝેટ સૂચનાનું નકલ. (૪) જો ધારા ૫૬૦ હેઠળની કાર્યવાહી પૂર્વ વ્યવસ્થાપનના વિનંતી પર કરવામાં આવી હોય, તો તે અરજીની નકલ, બોર્ડના ઠરાવની નકલ, અને અરજીકર્તા દ્વારા કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારને આપવામાં આવેલ સોગંદનામું/હાનિપૂર્તિ બોન્ડની નકલ પ્રદાન કરવી.

ક.પ.પ કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર તરફથી કોઈ વિગત પ્રાપ્ત થઈ નથી. વધુમાં, રેકૉર્ડ પરથી એવું જણાય છે કે ઉક્ત સુરેન્દ્ર અગ્રવાલે અધિકૃત લિક્વિડેટરને સંબોધીને તા. ૩૦.૧૧.૨૦૧૩ના પોતાના પત્ર દ્વારા ઉત્તર આપ્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે જણાવ્યું હતું કે, “તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૩ના તમારા પત્રના જવાબમાં, હું સુરેન્દ્ર લાજપતરાય અગ્રવાલ (નિર્દેશક) ઉક્ત ૮૦૦ શેરોનું રામેશચંદ્ર લાજપતરાય અગ્રવાલના નામે હસ્તાંતરણ કરવા સામે વાંધો ધરાવું છું.” ઉક્ત પત્ર અધિકૃત લિક્વિડેટર દ્વારા તા. ૦૭.૧૨.૨૦૧૩ની અહેવાલ સાથે રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.

૭. ઉપરોક્ત ચિહ્નિત તથ્યો તથા પરિસ્થિતિઓ પોતે જ સ્પષ્ટ છે. અરજદારે આઠ વર્ષથી વધુ સમય સુધી શેર હસ્તાંતરણ ફોર્મ રજૂ ન કરવાનો નિર્ણય કર્યો. વિલંબ બંને રીતે, અયોગ્ય અને અસ્પષ્ટ છે. કોઈ વ્યક્તિએ આટલા લાંબા સમય સુધી કોઈ કાર્યવાહી ન કરવી સ્વાભાવિક નહોતી. અધિનિયમની કલમ ૧૦૮(૧એ)(બી)(૧) માં વિચારવામાં આવેલ એક વર્ષની સમયમર્યાદા કંપની વિલોપનમાં હોય ત્યારે કડક રીતે લાગુ ન પડતી હોવા છતાં, તર્કસંગત સમયગાળાનો સિદ્ધાંત તો લાગુ પડશે જ. આઠ વર્ષ સુધીની નિષ્ક્રિયતા એવી અતિ લાંબી નિષ્ક્રિયતા છે કે જેમાં વિશ્વસનીય સ્પષ્ટીકરણ વિના તેને માન્ય ગણાવી શકાય નહીં. આઠ વર્ષથી વધુના વિલંબનું કારણ તો કોઈ રીતે સામે આવ્યું જ નથી, સંતોષકારક રીતે તો દૂરની વાત છે. સમય ગાળવાનો ઢીલોછોડ પોતે જ સંશયાસ્પદ હતો. જ્યાં સુધી લેવડદેવડનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં અવિરોધિત તથ્યો પરથી જણાય છે કે તે એક જ પરિવારના સભ્યો વચ્ચેની લેવડદેવડ હતી અને સ્પષ્ટપણે તેમની વચ્ચેની આંતરિક વ્યવસ્થા તથા આંતરિક સમજૂતીરૂપ જણાતી હતી.

૮. અધિકૃત લિક્વિડેટર દ્વારા ૦૧.૦૩.૨૦૧૨ના રોજ આપેલ, અરજકર્તાની શેરોના હસ્તાંતરણની વિનંતી અસ્વીકારતો હુકમ યોગ્ય છે. અધિકૃત લિક્વિડેટરે સંબંધિત પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધાં છે, જે હસ્તાંતરણની લેવડદેવડને સ્વીકારવામાં ન આવે તે માટે વિધિવત્ લાગુ પડે છે.

૯. સત્તાવાર લિક્વિડેટર દ્વારા જાહેરખબર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા બાદ ઊભા થયેલા અનુવર્તી વિકાસોમાં, આ વ્યવહારનો વિરોધ માત્ર બે શેરધારકો દ્વારા જ

નહીં, પરંતુ હસ્તાંતરગ્રાહી સ્વયં સુરેન્દ્ર લાજપતરાય અગ્રવાલ દ્વારા પણ કરવામાં આવ્યો હતો. હસ્તાંતરગ્રાહી તરફથી આવેલ વાંધાપત્ર એ સ્પષ્ટ સંકેત હતું કે હસ્તાંતરગ્રાહી અને હસ્તાંતરકર્તા જે કુટુંબના સભ્યો છે, તે કુટુંબના સભ્યો વચ્ચે શેરોના હસ્તાંતરણ બાબતે વિવાદની સ્થિતિ હતી. આ તમામ પરિસ્થિતિઓ, પરિબળો અને આસપાસના તથ્યોને સમષ્ટિરૂપે ધ્યાનમાં લેતાં, તે પ્રબળ નિવારક પાસાઓ છે. કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ આ વ્યવહારને માન્ય ઠેરવી શકાય તેમ નથી.

૧૦. ઉપરોક્ત કારણો અને ચર્ચાના આધારે, આ અદાલત દ્વારા કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૬(૨) હેઠળ વિવેકાધીન શક્તિના ઉપયોગ માટે કોઈ આધાર સ્થાપિત થતો નથી. શેરોના હસ્તાંતરણ સંબંધિત વ્યવહાર લિક્વિડેશન પછી થયેલ હોવાથી શૂન્ય ગણાય છે. તેથી, આ અરજીમાં કોઈ રાહત આપી શકાય તેમ નથી. અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

(એન.વી. અંજારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

ચંદ્રશેખર

*The translation of this judgment has been provided by M/s
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====